

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců Mgr. Davida Hípšra a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobce: **M. Z.**, zastoupeného JUDr. Ing. Vladimírem Nedvědem, advokátem se sídlem Kostelní náměstí 233/1, Litoměřice, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 2. 2014, čj. 2076/14/5000-14306-705194, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. 5. 2015, čj. 15 Af 22/2014 – 41,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Dodatečným platebním výměrem ze dne 16. 11. 2012, čj. 86493/12/19897150024, Finanční úřad v Roudnici nad Labem (dále „správce daně“) doměřil žalobci daň z přidané hodnoty za měsíc leden 2010 a penále.

[2] Rozhodnutím ze dne 3. 2. 2014, čj. 2076/14/5000-14306-705194, Odvolací finanční ředitelství (dále „žalovaný“) zamítlo odvolání žalobce proti shora uvedenému platebnímu výměru a tento platební výměr potvrdilo.

II.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem a požádal o osvobození od soudního poplatku. K žádosti přiložil vyplněné potvrzení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce (dále „prohlášení“). Krajský soud nepřiznal žalobci osvobození

od soudního poplatku usnesením ze dne 18. 5. 2015, čj. 15 Af 22/2014 – 41. Z předloženého prohlášení vyplynulo, že žalobce nemá pravidelný měsíční příjem ani majetek větší hodnoty a jediným tvrzeným měsíčním příjmem jeho čtyřčlenné rodiny je rodičovský příspěvek ve výši 7300 Kč, ze kterého rodina hradí nájemné ve výši 2500 Kč, energie, jídlo a ošacení všech svých členů, jakož i splácí žalobcovy dluhy. Krajský soud vyhodnotil toto prohlášení jako nevěrohodné. Je krajně nepravděpodobné, že by čtyřčlenné rodině se dvěma dětmi ve věku jednoho roku a osmi let postačovala na úhradu základních životních potřeb pouze částka ve výši 4800 Kč. Měsíční životní minimum takové rodiny podle § 3 odst. 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o životním a existenčním minimu“) je částka 9850 Kč. Není možné, aby žalobcova rodina hradila z měsíčního příjmu 7300 Kč veškeré náklady související s bydlením a se zajišťováním základních životních potřeb, aniž by žádala pomoc ze strany státu. Žalobce proto musel zamlčet podstatné okolnosti o své finanční situaci, které mohly mít vliv na rozhodnutí soudu o osvobození od soudních poplatků.

III.

[4] Žalobce (stěžovatel) podal proti usnesení krajského soudu o nepřiznání osvobození od soudních poplatků kasační stížnost. Namítl, že v prohlášení uvedl pravdivé údaje a nezamlčel žádné údaje, které by mohly mít vliv na rozhodnutí soudu o osvobození od soudních poplatků; zamlčení údajů soud neprokázal, ačkoli mohl stěžovatele vyslechnout. Závěr soudu o nevěrohodnosti prohlášení není doložen, ačkoli musí být postaven najisto a nemůže vycházet pouze z krajní nepravděpodobnosti. Závěry soudu o životním minimu rodiny též podporují splnění podmínek pro osvobození od soudního poplatku.

IV.

[5] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

[6] Nejvyšší správní soud nevyzýval stěžovatele k úhradě soudního poplatku za kasační stížnost, neboť kasační stížnost směřovala proti usnesení krajského soudu o nepřiznání osvobození od soudního poplatku, tedy proti procesnímu návrhu, za který se soudní poplatek u krajského soudu nevybírání. V tomto případě není ani řízení o kasační stížnosti spojeno s poplatkovou povinností (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014 – 19).

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného usnesení a neshledal ji důvodnou. Krajský soud srozumitelně a v přiměřeném rozsahu zdůvodnil, proč stěžovatelovu žádost zamítl.

[10] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že *„účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.“*

[11] Z citovaného ustanovení je zřejmé, že osvobození od soudních poplatků je institut mimořádné povahy a je na žadateli, aby soudu prokázal, že nemá dostatečné prostředky a jsou tak splněny podmínky pro přiznání osvobození. Nejvyšší správní soud přitom ustáleně judikuje,

že pokud jsou žadatelova tvrzení nevěrohodná či neúplná, nelze jeho žádosti o osvobození od soudního poplatku vyhovět (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 As 39/2009 - 88, č. 1962/2010 Sb. NSS, dále rozsudek téhož soudu ze dne 1. 3. 2013, čj. 9 As 7/2013 – 12, či ze dne 9. 12. 2010, čj. 1 As 81/2010 – 185).

[12] Stěžovatel prokazoval důvodnost své žádosti prohlášením, z jehož obsahu vyplynulo, že jediným tvrzeným měsíčním příjmem stěžovatelovy rodiny je rodičovský příspěvek ve výši 7300 Kč měsíčně. Po uhrazení měsíčního nájemného zbývá stěžovateli, jeho manželce a dvěma synům ve věku jednoho a osmi let k úhradě základních životních potřeb pouze 4800 Kč.

[13] Nejvyšší správní soud přisvědčil krajskému soudu v pochybnostech, že je v silách stěžovatele hradit potřeby a závazky celé své rodiny pouze z uvedeného příjmu. Tvrzený měsíční příjem stěžovatelovy rodiny nedosahuje po odečtení nákladů na bydlení ani 50 % životního minima rodiny podle § 3 zákona o životním a existenčním minimu. Podle § 1 odst. 1 téhož zákona je životním minimem „*minimální hranice peněžních příjmů fyzických osob ke zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb*“ (§ 1 téhož zákona).

[14] Nebylo povinností krajského soudu stěžovatele vyzývat k doplnění jeho žádosti či k prokázání dalších skutečností, neboť povinnost doložit nedostatek prostředků je na účastníkovi řízení a nikoli na soudu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, čj. 7 Azs 343/2004 - 50, č. 537/2005 Sb. NSS). Stěžovatel ostatně ani v kasační stížnosti neuvedl žádné skutečnosti, které by byly způsobilé zpochybnit závěr krajského soudu, že nelze zajistit základní životní potřeby čtyřčlenné rodiny se dvěma nezletilými dětmi z příjmu, který nedosahuje ani poloviny zákonem stanoveného životního minima.

[15] Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani námitku, že závěry krajského soudu ohledně životního minima rodiny splňují podmínky pro osvobození od soudního poplatku. Krajský soud netvrdil, že by stěžovatelův příjem odpovídal hranici životního minima, pouze uvedl, že stěžovatelem tvrzené skutečnosti jsou nevěrohodné, což bylo stěžejním důvodem pro nepřiznání osvobození od soudního poplatku.

[16] Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou.

[17] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. října 2015

JUDr. Jan Passer
předseda senátu